
UREDNIČKO SLOVO	5
AUTOROV PREDGOVOR	13
OSVRT NA PROFESIONALNI RAZVOJ I DJELOVANJE AUTORA NA PODRUČJU SUZBIJANJA ZLOUPORABE DROGA	14
Osvrt na profesionalno djelovanje od sredine sedamdesetih do konca osamdesetih	15
Od početka do konca devedesetih	18
Osvrt na profesionalno djelovanje od 2000. do 2003.	23
Osvrt na događanja nakon izbora (jesen 2003.) do studenog 2004.	25
I. UVOD	
ZLOPORABA DROGA - CIVILIZACIJSKI PROBLEM	31
Postoji li rješenje?	32
Epidemiološka slika. Hrvatska - Europa	36
II. POJAVNOST ZLOPORABE DROGE U HRVATSKOJ	
REPRESIVNI SUSTAV	62
CENTAR ZA SPRJEČAVANJE I IZVANBOLNIČKO LIJEČENJE OVISNOSTI PRI KB "SESTRE MILOSRDNICE" 2000.	67
Ambulantno liječeni pacijenti iz Zagreba u 2000.	71
Prvodošli pacijenti s prebivalištem u gradu Zagrebu tijekom 2000. (Deskriptivna statistika napravljena prema podacima ažuriranim 1. 5. 2001.)	74
Rizično ponašanje prvodošlih pacijenata	82
PROCJENA EPIDEMIOLOŠKE SITUACIJE KRAJEM 2000.	85
III. TEMELJNA OBILJEŽJA ZLOPORABE DROGA U HRVATSKOJ	
STANJE ZLOPORABE DROGA U HRVATSKOJ	89

UTJECAJ DRUŠTVENO-POLITIČKIH PRILIKA I TRANZICIJE NA PONUDU I POTRAŽNJU DROGA I KVALITETU PROGRAMA SUZBIJANJA (1990–2004)	91
UTJECAJ GOSPODARSKIH PRILIKA NA EPIDEMIJU ZLOPORABE DROGA	99
ILEGALNA TRGOVINA DROGAMA U HRVATSKOJ	101
EKONOMSKE ŠTETE ZBOG DROGA	105
ZLOPORABA DROGA I NACIONALNA SIGURNOST	108
ZLOPORABA DROGA I ZDRAVLJE	109
STANJE, RAZVOJ, ORGANIZACIJA I PROVEDBA PROGRAMA SUZBIJANJA ZLOPORABE DROGA OD 1990. NAOVAMO	110
USTANOVE KOJE SE BAVE SPECIFIČNIM MJERAMA PREVENCIJE OVISNOSTI TE LIJEČENJEM I REHABILITACIJOM OVISNIKA	114
DANAŠNJA RAZINA MEĐUNARODNE SURADNJE NA PODRUČJU SUZBIJANJA ZLOPORABE DROGA	116
PERSPEKTIVA SITUACIJE	117
OSNOVNI UZROCI POJAVNOSTI ZLOPORABE DROGA	117
PROCJENA EPIDEMIOLOŠKE SITUACIJE 2004. I OSNOVNE ZNAČAJKE OVISNIKA (TEMELJEM PODATAKA 2003.)	120
 IV. STRATEGIJE I PROGRAMI SUZBIJANJA ZLOPORABE DROGA U HRVATSKOJ U KONTEKSTU SVJETSKIH ISKUSTAVA	
OPĆA NAČELA	123
Što znači <i>uravnotežena</i> (balansna) strategija	125
STRATEGIJA SMANJENJA PONUDE DROGA (OPĆA NAČELA) ..	128
Kako mjeriti djelotvornost represivnog aparata?	134
<i>Uloga zdravstva na smanjenje dostupnosti psihoaktivnih sredstava</i>	136
<i>Kontrola prekursora</i>	137
STRATEGIJA SMANJENJA POTRAŽNJE DROGA (OPĆA NAČELA)	137
<i>Harm-reduction</i> pristup kao dio strategije	140
Sadašnje stanje programa smanjenja potražnje droga	143
Osnovni elementi programa smanjenja potražnje droga	144
<i>Primarna prevencija</i>	145
Osnovne mjere za zaštitu zdrave djece i mladeži od zloporabe droga	145
Obrazloženje doktrine na kojoj se temelji program zaštite zdravih od zloporabe droga	146
<i>Važnost sekundarne prevencije</i>	152
<i>Profesionalizirani sportski klubovi i zlouporaba droga</i>	153

<i>Potrebno je potaknuti razvoj posebnih programa u kompanijama, poduzećima i ustanovama</i>	154
<i>Kako rano (u obitelji) otkriti da adolescent uzima drogu?</i>	155

V. INSTITUCIONALNI UVJETI PROVEDBE PROGRAMA SUZBIJANJA ZLOPORABE DROGA U HRVATSKOJ

MINISTARSTVO PROSVJETE I ŠPORTA	161
Dobar odgoj - najbolja prevencija	161
Osnovni pristupi u osmišljavanju prevencije	163
Temeljne komponente Školskog preventivnog programa	167
Doktrinarna osnova pojedinih elemenata Školskog preventivnog programa	171
Kakva bi škola poboljšavala kvalitetu življenja učenika?	173
<i>Rizične obitelji i rizična djeca trebaju dodatnu zaštitu</i>	176
<i>Na što djelovati da bi prevencija bila kvalitetna</i>	183
Afirmacija karijere uspješnog roditeljstva	184
Uloga sporta i drugih kreativnih aktivnosti	187
Razvijanje samopoštovanja kod učenika i učenje socijalnih vještina	188
Diskretni osobni zaštitni programi	189
Zaustavljanje procesa izdvajanja problematične djece	191
<i>Razred kao terapijska zajednica</i>	194
<i>Rano otkrivanje dječje depresije i neuroza</i>	196
<i>Pomoć u rješavanju kriznih situacija (neuspjeha)</i>	197
<i>Uloga škole u terapiji osoba koje uzimaju droge i u sprječavanju distribucije droga</i>	198
<i>Što činiti s onima koji su napustili školu?</i>	200
Osnove metodološkog pristupa u provedbi specifične izobrazbe u prevenciji širenja zlorabe droga	200
Organizacija, provođenje i evaluacija školskih preventivnih programa	205
SVEUČILIŠTE	206
Zaštita studenata	206
Nužnost poboljšanja edukacije studenata na fakultetima koji školuju stručnjake za bavljenje djecom i mladeži	207
MEDIJI	208
MINISTARSTVO ZDRAVSTVA	210
Opća načela u pristupu organizaciji liječenja i rehabilitacije ovisnika	210
Politika tretmana ovisnika kao važan element Nacionalne strategije	213
Temeljni elementi kompleksnog programa liječenja ovisnika	214
Ustanove za provođenje liječenja i rehabilitacije ovisnika	220

Zadaće obiteljskog liječnika u suzbijanju zlorabe sredstava ovisnosti	222
Zadaće školske medicine	224
Mjesto i uloga psihijatrijske struke i psihijatrijskih ustanova u tretmanu ovisnika o drogama	226
<i>Stacionarno liječenje ovisnika</i>	226
Terapijske zajednice i centri za rehabilitaciju ovisnika	229
Tretman životno ugroženih intoksiciranih ovisnika	233
Važnost toksikologije u unapređenju dijagnostike i vrednovanju tretmana uzimatelja droga	233
Zadaće ginekološko-opstetričke struke u skrbi za ovisnice - trudnice	234
Zadaće pedijata	234
Ostale medicinske struke	235
Supstitucijski programi (uporaba metadona), morfina ili buprenorfina)	235
<i>Argumenti koji opravdavaju primjenu metadona</i>	237
<i>Mogući negativni aspekti uporabe metadona</i>	239
<i>Vrste supstitucijskih programa i kriteriji za primjenu opijatskih agonista</i>	243
Indikacija za primjenu metadona - dijagnoza ovisnosti o opijatima	243
Vrste programa i kriteriji za uključivanje	244
Uključivanje ovisnika u program uz primjenu metadona	245
Isključivanje ili prekid programa	246
Dugotrajno održavanje na stalnoj ili približno jednakoj dnevnoj dozi metadona	248
<i>Praktična provedba terapije opijatskim agonistima</i>	250
Praktično provođenje supstitucijskih programa uz primjenu metadona	251
<i>Tko su glavni protivnici primjene metadona u liječenju heroinskih ovisnika?</i>	254
Primjena opijatskih antagonista u liječenju heroinskih ovisnika ..	259
<i>Kada i kod kojih ovisnika primijeniti, odnosno ne primijeniti Naltrexon</i>	260
CENTRI ZA SPRJEČAVANJE I IZVANBOLNIČKO LIJEČENJE OVISNOSTI	263
Sadržaj rada centara za sprječavanje i izvanbolničko liječenje ovisnika	264
Državni centar (Zavod ili Referentni centar) ili neko drugo adekvatno nacionalno stručno tijelo za sprječavanje zlorabe droga i liječenje ovisnosti	269
<i>Organizacija rada Državnog centra</i>	270
<i>Djelatnici</i>	272

INSTITUCIJE SOCIJALNE SKRBI	273
Uloga socijalne skrbi u primarnoj, sekundarnoj i tercijarnoj prevenciji ovisnosti	274
Promjene koje bi unaprijedile i povećale djelotvornost Nacionalne strategije za suzbijanje ovisnosti	276
MINISTARSTVO UNUTARNJIH POSLOVA	279
Doktrina u svezi sa smanjivanjem ponude droge mladeži	280
Polijski specijalizirani djelatnici kao suradni članovi interdisciplinarnih timova	281
Odnos djelatnika policije spram samih ovisnika	282
Što sa saznanjima policije o osobama koje uzimaju droge?	283
Potreba usklađivanja (intenziteta) policijskog rada s djelovanjem pravosuđa ili zdravstva	284
Poboljšanje mjera sigurnosti u prometu	284
Zadaće policije u smanjenju ilegalne prodaje narkotika (metadona)	285
Temeljni elementi procjene djelotvornosti rada represivnog aparata u suzbijanju ilegalne trgovine drogom	286
PRAVOSUĐE	290
Zakoni i praćenje njihove provedbe	290
Postupanje s osobama zatečenim u posjedu “neznatne” količine droge	293
Postupanje s ovisnicima tijekom sudskog postupka i izdržavanja kazne	294
<i>Osnovni elementi pristupa u organizaciji i provođenju programa liječenja ovisnika lišenih slobode</i>	299
MINISTARSTVO FINANCIJA	304
Zadaće carinske službe	304
Zadaće porezne uprave i policije zadužene za gospodarski kriminal	305
MINISTARSTVO VANJSKIH POSLOVA	306
MINISTARSTVO OBRANE	309
Mjere koje bi valjalo organizirano provoditi	309
Smanjivanje dostupnosti droga (represivne mjere)	310
Otkrivanje ovisnika i postupanje s njima	311
Kako tretirati uzimanje droga (bez ovisnosti) kod pripadnika HV-a	313
Ostale mjere kojima se smanjuje zloporaba droga unutar sustava HV-a	314
Primarna prevencija zloporabe droga među pripadnicima HV-a ..	315
NEVLADINE ORGANIZACIJE U SUZBIJANJU ZLOPORABE DROGA	317

VI.	OSTALI ASPEKTI PROVEDBE PROGRAMA SUZBIJANJA ZLOPORABE DROGA U HRVATSKOJ	
	NEKE OD ZAPREKA U KVALITETNOM PROVOĐENJU NACIONALNOG PROGRAMA	323
	USKLAĐENOST PROVEDBE NACIONALNE STRATEGIJE (ZADAĆE KOMISIJE ZA SUZBIJANJE ZLOPORABE DROGA)	334
	FINANCIRANJE PROGRAMA	338
	POUČNI PRIMJERI	339
	Split	339
	Poreč	343
	Norveška	345
	Švicarska	346
	TEMELJNI CILJEVI I PERSPEKTIVA NACIONALNE STRATEGIJE	347
VII.	OSVRT NA OKOLNOSTI U KOJIMA SE PROVODIO NACIONALNI PROGRAM 2000–2004.	
	MEDIJSKI LINČ AUTORA	357
	OSVRT NA DOGAĐANJA NAKON MEDIJSKOG LINČA	360
	OSVRT NA POSLJEDICE KOJE SU SE DOGODILE OD 2000. DO 2004.	362
	EPIDEMIOLOŠKI POKAZATELJI POGORŠANJA STANJA OD 2000.	363
	POGORŠANJE STANJA U ZAGREBU	367
	ODGOVORNOST ZA POGORŠANJE STANJA	371
	ŠTO JE UČINJENO U MANDATU KOMISIJE MINISTARSTVA ZDRAVSTVA I KOMISIJE VLADE RH ZA SUZBIJANJE ZLOUPORABE DROGA OD 1990. DO 1999.	373
	ŠTO SE DOGAĐALO S PROGRAMOM OD 2000. DO 2003.	377
VIII.	ZAKLJUČNO	389
IX.	LITERATURA	395
X.	DODACI	
	TRINAEST NAČELA DJELOTVORNOG TRETMANA OVISNOSTI O DROGAMA	407
	POPIS TABLICA	411
	POPIS SLIKA	414
	SAŽETAK.....	415
	SUMMARY	421
	BILJEŠKA O AUTORU	427
	SMJERNICE ZA FARMAKOTERAPIJU OPIJATSKIH OVISNIKA METADONOM	431
	FARMAKOTERAPIJA OPIJATSKIH OVISNIKA BUPRENORFINOM SMJERNICE ZA PROVOĐENJE PREMA HRVATSKOM MODELU	441